

UNIVERSITETET I BERGEN
Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Sosiologisk institutt

Utdanningsmelding 2011

1. Generell omtale av studietilbudet

Sosiologisk institutt har ansvar for fire egne studieprogram: Årsstudium i sosiologi, Bachelorprogram i sosiologi, masterprogram i sosiologi, og phd-programmet i sosiologi. Ut over dette er instituttet offisiell samarbeidspartner i Bachelorprogram i kjønnsstudier.

Tabell 1, Antall emner fordelt på nivå *

	2008	2009	2010	2011
Bachelor	18	17	17	17
Master	14	17	11	10
Ph.d			1	1

* Emner totalt, ikke tilbud pr år/semester

På bachelornivå er ett av emnene som inngår i tabellen et førstesemesteremne (SOS100). Instituttet deltar også i ett ytterligere, SV100, sammen med andre institutter ved SV-fakultetet. Bachelorprogrammets sosiologifordypning består av 5 obligatoriske emner (inklusive 1 emne i samarbeid med andre institutter, MET102) og 1 valgemne. Tilbudet av valgemner, til sammen 11 emner pr i dag, gjenspeiler instituttets brede faglige profil. To emner ble lagt ned de siste årene, to nye har kommet til, derav ett nytt emne i 2011, ut fra utvikling av et faglig tyngdepunkt, «klasse, stratifikasjon og sosial mobilitet». Noen av emnene er sjelden tilbudt, og vil bli vurdert avviklet. De fleste tilbys i en jevnlig rotasjon med normalt 3 emner pr semester.

Noen bacheloremner tilbys også som årsstudium. En særlig her er at mange studenter på årsstudiet kommer rett fra videregående, uten førstesemesteremner, og møter et tilbud som normalt er for bachelorprogrammets tredjesemesterstudenter. Dette er et til dels løst ved å opplyse om muligheten for å ta førstesemesteremner som alternativ til ett av programemnene.

Som meldt i fjor foretok vi på 300-nivå en omfattende endring i studieplanen høsten 2009. Alle gamle valgemner unntatt SOS319 ble lagt ned. I stedet har vi innført tre nye emner som tilbys årlig, med ett emne for hver av instituttets tre forskningsprofilområder. Som planlagt har vi også diskutert og kommet til beslutning om endring av strukturen på masterprogrammet. Fra høsten 2012 vil det kun være opptak en gang i året og gjennomført tiltak for et mer samordnet opplegg for undervisningen og enda tettere oppfølging av studentene.

Instituttet har i flere år hatt en aktiv deltakelse i undervisningen ved lærerseminarer i forbindelse med Holbergprisen i skolen, men har ikke etablert et stabilt tilbud for videreutdanning.

2. Studie- og studentstatistikk

Tabell 2, Søknadstall, opptak og studenttall 2011

	Studie- plasser	Antall søkere (inkl. LOK*)	Endr 10- 11**	Søkere pr st.plass	Ja-svar (inkl. LOK*)	Fremmøte***
Årsstudium	20	46	-29		37	32
Bachelorprogram	78	110 (122)	+11		90	82
Sum SO	98	156	-18		127	114
Mastergrad	40	48	+23****		21	19

Kilde: Fakultetsstyret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Styresak 43/11, tabell.

*LOK= intern overgang

**Endret antall søkere SO og LOK

***Semesterregistrerte første semester etter (Samordna) opptak høst 2011

****I utdanningsmeldingen for 2010 ble det rapportert inn 46 søkere. Dette tallet var feil. Korrekt antall søkere høsten 2010 var 25. Reell økning er derfor 23.

Tabell 3, Gjennomføring og frafall for nye studenter (som har godkjent obligatorisk arbeidskrav og/eller møtt til eksamen), kull 2011

Program	Nye studenter H11*	Registrert på sosemner H11 (reg. på ikke- sosemner)	Registrert V12	Registrert på sosemner V12 (reg. på ikke- sosemner)	Permisjon	Overgang	Sluttet** ***
Årsstudium	28	24 (4)	28**	22 (6)	1	-	8
Bachelor	74	66 (8)	83***	70 (13)	2	10	9
Master	17	17 (2****)	18	16 (2****)	1	1	4*****

Kilde: FS, rapport 729.001 Semesterregistreringsopplysninger for studieprogramstudent og manuell telling i Student samlebilde (eks. BASV-SOS, Kull 2011 høst).

*Nye studenter er operasjonalisert som studenter som ble tatt opp på årsstudium, bachelorprogram og masterprogram høst 11 og som har godkjent minst ett obligatorisk arbeidskrav og/eller møtt til en eksamen. Studenter som har semesterregistrert seg, men ikke levert arbeidskrav eller møtt til eksamen er ikke tatt med i tallmaterialet. Jeg har kontrollert hver student som tilhører kull 11 høst i student samlebilde i FS. Tabellen gir et grovt bilde på det reelle frafallet.

** Tallet inkluderer 3 studenter som hverken hadde godkjent obligatorisk aktivitet eller tok noen eksamener høsten 2011.

***Tallet inkluderer 6 studenter som hverken hadde godkjent obligatorisk aktivitet eller tok noen eksamener høsten 2011.

****Totalt 19 studenter ble tatt opp og har registrert seg, men 2 av disse har foreløpig ikke avlagt eksamen/registrert seg på masteremner i sosiologi

***** Studenter som har sluttet (sluttet, inndratt studierett eller trukket seg)

*****Inkluderer to studenter som takket ja til opptak, men sluttet før høstsemesteret begynte.

Tabell 4, Studiepoengproduksjon pr student

Nivå	Studiepoeng pr student 10	Studiepoeng pr student 11
Årsstudium	37,5*	38,4*
Bachelor	42,5*	39,5*
Masternivå	37,3	45
Sum	39,1	41,0

Kilde: SA, tabell 5

*Gjennomsnittlig studiepoengproduksjon for lavere nivå er 40 i 2010 og 39 i 2011.

Tabell 5, Kandidatproduksjon

Nivå	Kandidater 2011	Normert tid	Studietid (snitt)	Kandidater 2010	Normert tid	Studietid (snitt)
Bachelor	42			32		
Master	23	4*	5,8**	15	7*	4,9**
Sum	65			47		

*Tall fra studiekonsulent

**Antall semestre på masterprogrammet. 2010: 5 semestre: 4 studenter, 6 semestre: 2 studenter, 7 semestre: 2 studenter. 2011: 5 semestre: 8 studenter, 6 semestre: 5 studenter, 7 semestre: 2 studenter, 8 semestre: 1 student, 9 semestre: 2 studenter

Kommentarer/vurdering:

Som i 2010 økte antallet søkere til master- og bachelorprogrammet, mens inntaket og antall registrerte har vært relativt stabilt. Antallet studenter på årsstudiet har gått tilbake. Bildet av både gjennomføring, årlig studiepoeng pr student og antall programkandidater pr år har en del trekk som man kan merke seg.

Noen studenter som tas opp begynner egentlig aldri og noen slutter relativt raskt. Dette er vanskelig å gjøre noe med, men er for bachelorprogrammet uheldig hvis det er studenter som har skjøvet ut motiverte studenter som ikke tas opp.

Av særlig viktighet er det å merke seg at inntaket på masterstudiet dekker bare halvparten av plassene. Slik har det vært i noen år nå. Dette må kunne ses i sammenheng med et annet trekk, nemlig det forhold at mens vi har hatt rundt 70 registrerte bachelorstudenter, har det bare vært 30-40 studenter som har gjennomført endelig bachelorgrad. I 2011 gikk tallet opp 32 til 42, og det er svært gledelig, men det er likevel langt unna antallet registrerte studenter. Nå har det alltid vært mange flere studenter som begynner, og som tar noen fag/eksamener, enn de som avslutter en samlet grad. Slik var det også med cand.mag-graden. Det er likevel ikke urimelig å vente at en større andel studenter skulle være interessert i en avsluttet bachelorgrad. Dette forholdet må undersøkes grundigere. Ikke minst siden det også er kjent at antallet ba-studenter og opptak til masterstudiet i dag er langt høyere f.eks. i Trondheim, mens det for 10-15 års siden var relativt likt.

Det er også bemerkelsesverdig at omfanget av årlig studiepoeng per student er såpass langt fra normen på 60 poeng. Det gjelder på alle nivå. Det er uvisst hva dette skyldes, men det må antas særlig å ha sammenheng med studentenes tidsbruk på studiene. Det er et sterkt inntrykk at svært mange har svært mye arbeid utenom studiene av økonomiske grunner. Dette er et forhold instituttet ønsker å undersøke nærmere, særlig med tanke på arbeidssituasjonen for masterstudentene.

Av relevans for rekrutteringsarbeidet kan vi nevne opprettelsen og videreutviklingen av siden «hvor ble de av» på instituttets hjemmeside, med glimt fra tidligere studenters yrkesløp og erfaring med arbeidslivet. Det planlegges også et eget opplegg for skolebesøk for informasjon til elever i videregående skole.

3. Oppfølging av universitetsstyret og fakultetets mål og prioriteringer

Instituttet er bedt om under dette punktet å omtale noen av universitetsstyrets og fakultetets prioriterte satsingsområder.

I handlingsplan for styrking av universitets læringsmiljø 2011-2013 er det trukket fram betydningen av det fysiske, det psyko-sosiale og det organisatoriske læringsmiljø. Dette er viktige sider ved læringsmiljø. Instituttets fysiske læringsmiljø er relativt godt, både for lærere og studenter. For bachelorstudentene ville det, slik instituttet ser det, vært en fordel om de hadde hatt en felles lesesal som utgangspunkt for faglig og sosialt miljø. Dette er et spørsmål som vil følges opp i samarbeid med fagutvalget. Når det gjelder det psykososiale miljøet er det særlig ulike tiltak i samarbeid med fagutvalget eller som støtte til fagutvalgets arbeid som vært prioritert. Kontaktmøte for bachelorstudenter med informasjon fra masterstudenter, støtte til sosiale turer (i regi a fagutvalget) eller studieturer (i samarbeid mellom institutt og fagutvalg), og en generell støtte til fagutvalgets omfattende arbeid for å ivareta det faglig-sosiale miljøet blant studentene. Organisatoriske er studentenes representanter ellers aktivt med i undervisningsutvalg og instituttråd der også læringsmiljø saker er viktig.

Det synes imidlertid noe underlig at vel det viktigste aspektet ved læringsmiljøet, det faglige, ikke berøres i handlingsplanen. Det faglige læringsmiljøet må anses som helt avgjørende om man skal sikre en god kvalitet i utdanningen. Generelle kjennetegn for et godt faglig læringsmiljø må være at det er jevnlig og gode møter mellom engasjerte og interesserte lærere og studenter, det være seg på forelesninger, i seminarer, ved veiledning eller i uformelle sammenhenger (i studentenes pauser osv.), som kan stimulere faglig nysgjerrighet, motivasjon og læringsinteresse. Ved Sosiologisk institutt er det jevnt over et godt faglig læringsmiljø; noe som kommer fram i så vel studentevalueringer og faglærernes egne vurderinger. Men det er også mye som kan bedres, og dette er spørsmål som er til kontinuerlig drøfting og vurdering i ved instituttet, internt i staben og i dialog med studentene, ikke minst ved utforming og evaluering av studieplaner, pensumlister, undervisningsopplegg, eksamensformer osv. (mer om dette nedenfor).

Studiegjennomføringen på bachelornivå har vært satt søkelys på. Ved instituttet har vi lenge vært oppmerksom på den utfordringen det ligger i et såpass lite integrert løp

som det modulbaserte studieopplegget etter Kvalitetsreformen skapte. Dette har også vært drøftet i våre utdanningsmeldinger de siste 7-8 årene. Det er tre typer tiltak vi har konsentrert oss om. 1) Didaktisk: Tilrettelegging av en god faglig progresjon i studieløpet. Her var ett grep å skifte rekkefølgen mellom SOS101 og SOS103. Et annet var å få til en bedre tilpassing av SOS100 og SOS101. 2) Pedagogisk: sikring av god seminarundervisning, med egne seminarledere og godt integrert med forelesningen. 3) Sosialt: ulike forsøk på å støtte opp om det faglig-sosiale miljøet, i samarbeid med fagutvalget. Det er imidlertid all grunn til å vurdere om det bør gjøres et mer systematisk grep for å sikre den faglig-sosiale integrasjonen på bachelorprogrammet.

Når det gjelder det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket er det i løpet av 2011 utformet nye programbeskrivelser, derunder beskrivelser av mål om læringsutbytte. Læringsutbyttebeskrivelsene for alle emner vil bli revidert i løpet av 2012.

Når det gjelder tema studentaktiv forskning er jo det på den ene siden viktig å minne om at masteroppgaven fortsatt er en forskningsbasert oppgave. Den er resultat av (de fleste) studentenes første sjølstendige forskningsarbeid. Dette gir masterstudiet dets særegne kvalitet som grunnlag for utvikling av metodiske, analytiske og generelle akademiske ferdigheter. Under dette temaet er på den annen side også særlig fokusert på muligheten for studentenes samarbeid med eller deltakelse i ulike forskningsprosjekter med ansatte i de faglige miljøene. I de senere årene har flere ansatte invitert studenter til slik deltakelse, med en viss suksess. Både NAV-prosjektet (Hansen og Syltevik) og Elite-prosjektet (Hjellbrekke og Korsnes) har hatt studenter som har gjennomført sine oppgaver innenfor disse prosjektene. Det inviteres også til å velge temaer som inngår i de vitenskapelige ansattes løpende faglige interesser og prosjektarbeid. Det er imidlertid ikke uten videre lett å fange interesse for slike temaer, og det er et stadig tilbakevendende spørsmål i hvilken grad / på hvilken måte instituttet skal stimulere til å velge prosjekttemaer relatert til stabens faglige interesseområder. Sjøl om det er et ønske at dette gjøres i sterkere grad, er det også et ønske at den tradisjonelle muligheten for å velge ut fra egen faglig interesse ivaretas.

4. Generell presentasjon og vurdering av resultat, planer, utfordringer og prioriteringer:

4.1. Om arbeidet med studiestruktur, innhold og undervisning

Det foregår en kontinuerlig drøfting og vurdering av studieprogrammenes struktur, innhold og undervisning ved instituttet. Det skjer særlig gjennom pensumkomiteer og undervisningsutvalg, og det skjer gjennom stabsmøter og halvårlige instituttseminarer. Instituttseminaret på Solstrand desember 2010 hadde kursstruktur og undervisningsformer som sentralt tema. Instituttseminaret på hotell Terminus mai 2012 drøftet innstillingen fra komite om strukturendringer på masterprogrammet (med opptak en gang i året som premiss). På Solstrandseminaret i desember 2011 drøftet vi spørsmålet: Sosiologi som utdanning - hvordan introduserer vi studenter til sosiologien? Dette siste var med utgangspunkt i en diskusjon av det som var valgt som en hovedbok på vårt førstesemesteremne (SOS100) ved siste pensumrevisjon. Poenget med disse drøftingene er sikringen av en felles forståelse på tvers i staben (også med yngre stipendiater) omkring idégrunnlag og faglige målsetninger for studieprogram og –emner, og det gir grunnlag for å drøfte fornyelse og iverksetting av ulike planer.

Bachelorprogrammet

I fjorårets utdanningsmelding ble det nevnt at arbeidet med omleggingen for en bedre samordning mellom emnene SOS100, SOS101, SOS103 og SOS201 i prinsippet var slutført. I 2011 ble noen pensumjusteringer gjort, særlig på SOS100, og emnebetegnelser omgjort i tråd med nytt justert innhold. Erfaringene etter omleggingen synes å være gode.

For SOS100 er det forsøkt å finne en god balanse mellom introduserende og engasjerende innhold og pensumstoff. Dette synes å ha lyktes. Evalueringen fra høstens undervisning var svært positiv. For SOS101 er det særlig lagt vekt på arbeide ut fra lesning av originaltekster, med målsetningen om å utvikle teoriforståelse gjennom bl.a. å drøfte tekstene i lys av aktuelle og kjente temaer fra dagens samfunnsforhold. Dette er krevende opplegg, der det forutsettes at studentene fordyper seg i et avgrenset pensumomfang. Programsensor påpeker at pensum er noe lavere enn vanlig på 15 poengs kurs, men han er også enig i vår vurdering, at dette er rimelig ved et slikt krevende opplegg. At det er utfordrende, er studentene enig i, ut fra tilbakemeldingene så langt, men de opplever samtidig at opplegget et interessant og givende. Dette ble oppsummert til programsensor fra en gruppe studenter, og det var inntrykket fra et evalueringsmøte som ble avholdt med et utvalg (10-12) studenter på SOS103 høst 2011. Tema for denne evalueringen var eksplisitt studentenes erfaringer med forholdet mellom SOS100, SOS101 og SOS103. Hovedresultatet var som følger: De syntes det var interessante og gode emner, med de opplevde som økende vanskelighetsgrad. Derfor var de glad de hadde SOS101 da de begynte på SOS103 og de var glad de hadde SOS100 da de begynte på SOS101. Dette synes som en positiv oppsummering som det kan være god grunn til å bygge videre på.

De enkelte faglærerne med ansvar for de ulike emnene driver også stadig og til dels kontinuerlig forsøk på å utvikle innhold og undervisningsopplegg. Dels på grunnlag av jevnlig evalueringer, dels på grunnlag av ideer og erfaringsutvekslinger fra diskusjoner i staben. Det er særlig to forhold som har vært framme i dette arbeidet i det siste par årene. Det ene er ønsket om og viktigheten av ikke å redusere kravene og/eller vanskelighetsgraden i ulike kurs. Det har snarere vært påpekt at vi bør utfordre studentene til engasjert og aktiv læring gjennom høye ambisjoner i valg av lærestoff og gjennom klare forventninger om fordyping og konsentrert arbeid (jfr. «ambisjonsnivået» på SOS101). Det andre er ønsket om å bringe inn stoff i undervisningen fra aktuelle hendelser og problemstillinger som berører undervisningens tema og det å trekke veksler på en større grad av variasjon i undervisningsformer. Her er det gjort en del forsøk med å ta opp stoff fra aviser og andre medier på forelesningene og/eller legge dette ut på min side, og det er i noen emner lagt opp til bruk av film og video som grunnlag for diskusjon. På ett emne er det også lagt opp til ekskursjon til Bergen Kretsfengsel som grunnlag for teoriundervisning om makt, kontroll, avvik mv.

Begge disse «ønskene» er svært godt understøttet av innspill fra studentene gjennom representanter i fagutvalget. Kanskje særlig er spørsmålet om aktualisering, bruk av ulike medier og muligheten for å utvikle alternative arbeidsformer vært reist som et ønske fra deres side å utvikle videre. I møter med fagutvalgets representanter er det også formidlet synspunkter om at det godt kan stilles større forventninger til

studentene (f.eks. om at forelesningene ikke skal være erstatning for lesning) og det er påpekt betydningen av å stimulere til økt samarbeid mellom studentene for å skape faglig samhold og faglig engasjement. Fra studentene er de også påpekt ønske om å utvikle arbeidsformer som synliggjør og bevisstgjør egne ferdigheter med tanke på framtidige muligheter i arbeidslivet.

Når det gjelder det videre arbeidet med undervisningen på bachelornivå synes disse problemstillingene og målsetningene å være av særlig betydning. Instituttet vil arbeide for å finne måter å videreutvikle dette arbeidet i tett samarbeid med studentenes fagutvalg.

Masterprogrammet

På grunnlag av komitearbeid og drøftinger på instituttseminar og i undervisningsutvalget, ble det vedtatt å gå over til opptak til masterstudiet en gang om året. Det vil styrke muligheten til å lage god sammenheng i kurstilbudet og det vil kunne styrke grunnlaget for faglig miljøutvikling. Gangen i studieløpet er ikke vedtatt. Her har vi gode innspill fra programsensor å trekke veksler på. Dette året må vi uansett gi tilbud om de kurs som allerede igangværende studenter skal ha. Når det gjelder forholdet mellom opplegget for undervisningen for masteroppgave (SOS340) og de tre emnene for valgfrie temaer (SOS 320-322) er det imidlertid fornuftig å justere allerede til høsten. Et helt avgjørende hensyn her er målsetningen om å styrke arbeidet med studentenes valg av tema og grunnlaget for å komme godt i gang med masteroppgaven. Målsetningen er både det å styrke det faglige miljøet rundt instituttets profilområder og det å styrke forutsetningene for en normert gjennomføring av studiet. Løsninger vil bli drøftet i løpet av våren 2012. Et forslag vil være at emnene for valgfrie temaer introduseres hver høst gjennom en kortere møterekke, i tett samarbeid med opplegget ved SOS340. Dette gir grunnlag for å peile seg ut tema for eget masterprosjekt, som kan utvikles gjennom seminarer i valgemner i vårsemesteret.

Et annet forslag (fra programsensor) som vil bli drøftet med tanke på innføring fra høsten 2012 er å etablere en ordning med masteransvarlig. En av instituttets faglærere vil ha et gjennomgående faglig-sosialt kontakt og oppfølgingsansvar, for mastergruppa som helhet og for eventuelle enkeltstudenter som trenger særlige initiativ underveis.

For utveksling av erfaringer og ideer til utvikling av veiledningsarbeidet har instituttet etablert et veiledningsforum, med møter etter ønske/behov. For videreutvikling av undervisningen mer generelt (jfr. punkt ovenfor) kan det være fruktbart å etablere noe tilsvarende med dette for øyet. Et slikt «undervisningsforum» kan også være et sted for utveksling av erfaring og ideer, inspirasjon og læring, mellom erfarne og mindre erfarne undervisere. Stipendiatene har reist ønsket om en mer understøttet oppstart for eget undervisningsarbeid.

4.2. Vurdering og sensur

Eksamensformene på bachelornivå er dels en kombinasjon av hjemmeeksamen og skoleeksamen og dels bare skoleeksamen. Alle emner har i tillegg

innleveringsoppgave/r som obligatorisk studiekraft. På master er flest emner med bare hjemmeeksamen, på metode er det en blanding. Fra studentene er det reist spørsmålsteget ved at så mange emner på bachelornivå som har bare skoleeksamen (rapport fra programsensor). Eksamensformen er også diskutert i den faglige staben. Vanskeligheten med mange hjemmeeksamener er at det oppstår "kollisjoner" i innleveringsfrister da studentene tar en rekke ulike emner. Allerede er det et stort problem at semesteret har blitt nedkortet pga at eksamenstidspunkt settes tidlig. Våre emner er ført opp svært tidlig, og det har vært vanskelig å få gehør for å forskyve de foreslått tidspunktene. Dette vil instituttet i fremtiden motsette seg kraftig. Det er også foreslått å innføre muntlig eksamen for noen emner. Dette kan imøtekomme flere behov: Semesteret forlenges (muntlig avholdes etter sensur på skriftlig prøve), vi får en større variasjon i eksamensform, og – i tillegg – oppmerksomheten på oppøvelse av ferdigheter i muntlig fremlegging og faglig diskusjon blir større (jfr. læringsmål i studieplanen). Dette kan igjen bidra til variasjon og aktiv deltakelse i undervisningen. Muntlig eksamen kan i seg sjøl også ha en tilleggsverdi for læring gjennom tilbakemelding og direkte faglig diskusjon mellom student og lærerstab. En hovedgrunn til at muntlig eksamen falt bort ved Kvalitetsreformen, var det økte omfanget av eksamener og kostnadene ved reiser for ekstern sensor. Dette vil også være en utfordring ved eventuell innføring av muntlig i dag. Spørsmålet om eksamensform vil bli drøftet med tanke på endringer før oktober 2012.

Når det gjelder "kvalitetssikring" av eksamen og sensur er to ordninger av særlig verdi. Gjennomgang av alle eksamensoppgaver i en egen faglig komité på instituttet og bruken av ekstern sensor ved alle eksamener (utenom ved godkjenning av prosjektbeskrivelse og valgemenner på masternivå). Dette er godt innarbeidede ordninger. Våre egne programsensorer er også aktive deltakere i sensorarbeid, både ved UiB og andre steder. Nasjonalt fagråd hadde i 2009 en egen komité som undersøkte bedømmelsen av masteroppgaver. I denne undersøkelsen kom det ikke fram store forskjeller mellom lærestedene. Men på dette punkt er det ønskelig med jevnlig oppfølging. Av særlig betydning er da utveksling av sensorer på tvers av de store lærestedene. Dette vil bli fulgt opp gjennom nasjonalt fagråd.

4.3. Internasjonalisering:

Tabell 6, Inn- og utreisende studenter

	2008	2009	2010	2011
Utreisende studenter	9	6	16	19

Som det går frem av tabell 6, har antallet utreisende programstudenter økt de siste par årene. Dette har bl.a. sammenheng med intensivert informasjonsarbeid kombinert med den gunstige utvekslingsavtalen vi har med University of California, Berkeley. Gledelig er det imidlertid at det i det siste året har reist studenter til flere andre gode universiteter i Europa.

Sosiologisk institutt har ønsket å gjennomføre ulike tiltak for ytterligere å tilrettelegge for studentutveksling. Det har vært planlagt å utarbeide det vi har valgt å kalle *emnepakker* for utreisende studenter på bachelor- og masternivå. Gjennom emnepakker vil studentene i større grad enn tidligere ha mulighet til å velge

utveksling til utpekte samarbeidsinstitusjoner som tilbyr emner som instituttet spesielt anbefaler. Vi ser for oss at instituttet vil kunne tilby emnepakker innen ulike segmenter innen faget. Utgangspunktet for utviklingen av emnepakker er først og fremst behovet for klarere rådgivning overfor instituttets studenter mht. hvilke av våre samarbeidsinstitusjoner de bør dra til, samt hvilke emner de bør og kan ta ved de ulike institusjonene. Et annet formål med utviklingen av emnepakker er å sikre at studentutveksling i større grad enn tidligere blir faglig forankret på instituttet. Samtidig ønsker instituttet på denne måten å styrke det faglige samarbeidet med spesielt utmerkede utenlandske institusjoner.

Emnepakkene utarbeides av internasjonal studiekonsulent i dialog med instituttets ledelse og vitenskapelig ansatte. Dette arbeidet har foreløpig ikke kommet langt, men et viktig grunnlag er lagt ved en studiereise som ble gjort av internasjonal studiekonsulent sammen med en ytterligere studiekonsulent i fellesadministrasjonen.

Når det gjelder tilbud til utenlandsstudenter som kommer til UiB, ble det i 2011 tilbudt ett emne pr semester på bachelor og ett emne på høsten for masternivå. Om vi skal opprettholde tilbudet på dette nivået, må det utvikles nye emner med engelsk som undervisningsspråk.

5. Handlingsplaner

Som nevnt under punkt 3 er det en særlig oppmerksomhet mot spørsmålet om faglig og sosialt læringsmiljø. På bachelornivå er det en utfordring å sikre faglig og sosial integrasjon med en såpass heterogen og individualisert utdanningsstruktur som et modulsystem med frie valg representerer. Det er gjort en del for å sikre faglig sammenheng på bachelornivå, og studentene ut fra fagutvalget har gjort en god del for å skape sosiale møteplasser og faglig-sosial deltakelse. På masternivå er det et godt sosialt miljø, båret oppe av engasjerte studenter. Det faglig-sosiale miljøet kan styrkes ytterligere, noe vi håper kan skje gjennom tettere kobling mellom valgemner og tema for masteroppgave og med opprettelse av egen masteransvarlig.

Temaet etikk og akademisk redelighet er søkt dekket inn gjennom seminarer i forbindelse med bacheloroppgaven (SOS202) og masteroppgaven (SOS340).

6. Oppsummering / hovedutfordringer og prioriteringer

En hovedutfordring på bachelornivået er å styrke det faglige læringsmiljøet og grunnlaget for en faglig og sosial integrasjon av studentene. Det vil styrke faglig motivasjon og dessuten kunne føre til økt andel bachelorkandidater og større søkerandel til masterprogrammet.

Noen tiltak knyttet til dette:

- idéutvikling og spredning av eksempler når det gjelder undervisningsformer, samt drøfting av strukturelle/organisatoriske forutsetning for bruken av disse
- forlengelse av semesteret gjennom seinere eksamen
- utrede forslag til muntlig eksamen i noen emner på bachelornivå

For masterprogrammet er hovedutfordringen å styrke samordningen mellom emner og bedre grunnlag for temavalg og faglig spesialisering. Dette vil styrke faglig mestringfølelse og grunnlag for gjennomføring på normert tid.

Noen tiltak knyttet til dette:

- undersøkelse av studentenes studiesituasjon ifht lønnet arbeid
- planlegge/drøfte introduksjon av spesialiseringsemner i høstsemesteret med oppfølging av seminar/undervisningstilbud i vårsemesteret
- styrke en gjennomgående oppfølging på masterstudiet, for masterkullet som helhet, med bl.a. egen masteransvarlig.

Forelagt for og godkjent i instituttrådet 12. mars 2012. Noen mindre endringer er gjort etter diskusjonen på møtet og i tråd med instituttrådets vedtak.

Bergen 13. mars 2012

Hans-Tore Hansen
Instituttleder

Ole Johnny Olsen
Undervisningsleder